

Nieuw in de Jan Verweij Bibliotheek

Jelle van Dijk

Geelhoed S., Groot H., van Huijssteeden E., van Leeuwen G. & de Nobel P. (redactie). 1998. *Vogels in het landschap van Zuid-Kennemerland en de Haarlemmermeer*. Uitgegeven door de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland en de KNNV-uitgeverij in Utrecht. 336 pagina's met vele foto's, kaarten en tabellen. Prijs f 49,50.

In het voorjaar van 1990 belde Johan Stuart uit Haarlem mij op met de vraag hoe wij het hadden klaargespeeld om een vogelboek (*Vogels van Noordwijk en omstreken*, uitgegeven in het najaar van 1989)) in eigen beheer uit te geven. Nu, bijna negen jaar later ligt het boek van de Haarlemse vogelclub eindelijk in de winkel.

Het resultaat mag er evenwel zijn! Voor mij ligt een stevig gebonden (dat kun je wel aan de KNNV-uitgeverij toevertrouwen) fraai boekwerk van 1100 gram.

Het boek is gedrukt op zwaar papier en heeft een verzorgde lay-out. Het fotowerk is prima, al zijn sommige foto's wel erg klein afgedrukt. Voor de foto's kon men een beroep doen op bekende streekgenoten als Frits van Daalen, Piet Munsterman, Hans Schouten en Arnoud van den Berg. Bijzonder aardig zijn verder de pentekeningen van Roy Slaterus en Guido van Leeuwen.

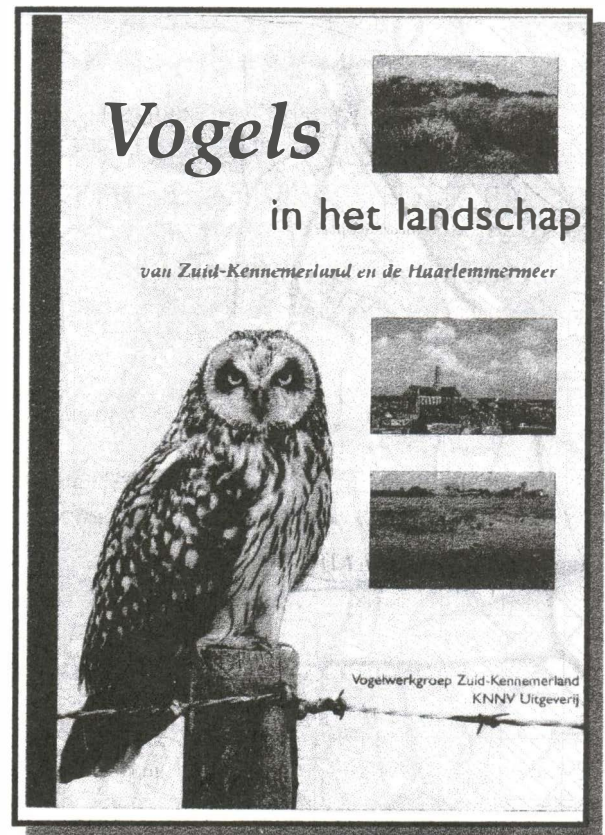
Het boek behandelt de vogelstand in het gebied dat aan de noordzijde begrensd wordt door het Noordzeekanaal, aan de oostzijde door de oostelijke ringvaart van de Haarlemmermeer en aan de zuidzijde door de lijn die loopt van Buitenkaag via de Ringvaart naar Lissebroek en dan westwaarts langs Lisse-Noord, de Stationsweg en de Delfweg naar de Langevelderslag. Een deel van het Noordwijkse gebied komt dus ook in dit boek aan bod. Hiervoor is dankbaar gebruik gemaakt van de broedvogelverslagen in *De Strandloper*.

Na een hoofdstuk over het ontstaan van het landschap volgt een bijzonder aardig hoofdstuk getiteld "Vogelaars vroeger en nu". Hierin komen bekende verzamelaars met het geweer aan bod zoals Baron Snouckaert van Schauburg, die ook in Noordwijk actief was.

De Haarlemmers kunnen echter met gepaste trots ook bogen op mensen als Jac. P. Thijsse en Jan P. Strijbos, natuurbeschermers van het eerste uur.

Dit hoofdstuk wordt besloten met de geschiedenis van de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland. Dat het echtpaar Bloem daarbij een prominente plaats inneemt, spreekt vanzelf.

De broedvogels krijgen aandacht in een uitgebreid hoofdstuk. De bespreking vindt plaats per landschapstype waarbij regelmatig vergelijkingen worden gemaakt met gegevens uit *Randstad en Broedvogels* (1981) en

Broedvogels van Noord-Holland (1990). De tekst wordt verlevendigd door tabellen en grafiekjes en door kaderteksten met een steunkleur. In die kaderteksten komen bijvoorbeeld aan de orde: Vogels van Schiphol, Knobbelswanen, Broedvogels van duinmeren.

Hier en daar wordt duidelijk dat de inventarisatiegegevens tot en met 1994 zijn gebruikt. Recente ontwikkelingen komen hierdoor niet zo goed uit de verf. Zo wordt van het Paapje nog opgemerkt: "bereikt de hoogste dichtheden in vochtige duinvalleien".

Zou er anno 1999 nog ergens van "hoogste dichtheden" gesproken kunnen worden? Een sterk punt in dit hoofdstuk is de uitgebreide aandacht voor de broedvogels van het stedelijke gebied. Omgerekend naar het aantal broedparen per ha, zijn veel stadswijken rijker aan broedvogels dan heel wat duingebieden!

In een uitvoerig hoofdstuk komt de Vogeltrek aan bod. Bij paviljoen Parnassia wordt al sinds mensenheugenis de najaarstrek bestudeerd. Dat heeft natuurlijk een schat aan gegevens opgeleverd.

Aardig voor waarnemers op de Katwijkse Puinhoop is het overzicht van de beste trekdagen. Daarbij valt op dat de Haarlemmers bijzonder weinig Sperwers zien. Zo is het hoogste dag totaal ooit slechts 10 ex.! Bij Noordwijk en Katwijk zijn dagen bekend met tientallen tot meer dan honderd Sperwers per dag.

Vermoedelijk vliegen de Sperwers over de gehele breedte

van het duin, waardoor bij Noordwijk en nog meer bij Katwijk een sterke concentratie optreedt.

Uitgebreid komt ook de trek over zee ter sprake. In 1986 is begonnen met het regelmatig waarnemen vanaf een strandpost bij Bloemendaal aan Zee. De lijst met hoogste dagtotalen biedt interessant vergelijkingsmateriaal met de Noordwijkse lijst van hoogste uurtotalen. Er zijn nogal wat Noordwijkse uurtotalen die de Bloemendaalse dagtotalen overtreffen. Dit wordt vermoedelijk veroorzaakt door de langere periode (vanaf 1972) waarin bij Noordwijk over zee wordt getuurd.

Na dit hoofdstuk over vogeltrek volgen hoofdstukken over overwinterende watervogels, slaappleatsen (ook een slaappleat van Waterpiepers!) en gestrande vogels. In dit laatste hoofdstuk zijn ook alle strandtellingen van Noordwijk tot Zandvoort verwerkt.

Het laatste hoofdstuk bevat een uitvoerig avifaunistische overzicht. Hierin is een geweldige hoeveelheid informatie verwerkt.

Duidelijk wordt hierbij dat Zuid-Kennemerland niet

alleen een boeiend gebied is voor broedvogels, maar dat ook heel wat zeldzaamheden de weg naar dit gebied weten te vinden.

Hierbij speelt natuurlijk de aanwezigheid van gebieden als de AW-duinen en de Zuidpier van IJmuiden een rol, maar ook de grote deskundigheid van veel Haarlemse waarnemers. Wat dat betreft is de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland een club om jaloers op te worden. De ruim 400 leden vormen een mixture van sympathisanten, actieve tellers, onderzoekers en soortenjagers.

Met de publicatie van dit vogelboek heeft de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland een mijlpaal in haar geschiedenis bereikt. Dat is een felicitatie waard! Omdat het Haarlemse gebied direct aansluit op het onze en veel plekken (AW-duinen, Kennemerduinen, Zuidpier IJmuiden, Ruigoord, Elswout) ook regelmatig door onze leden worden bezocht, is dit boek niet alleen voor Haarlemmers interessant. Van harte aanbevolen!

Broedvogelinventarisaties in de Amsterdamse Waterleidingduinen in 1998

Samenstelling Rien Sluys

In dit artikel worden de resultaten van vijf, jaarlijks geïnventariseerde gebieden in het zuidelijke deel van de Amsterdamse Waterleidingduinen beschreven.

1 Gijs Kokkieshoek

geïnventariseerd door E. Aartse

Terreinomschrijving: Het geïnventariseerde gebied wordt in het noorden begrensd door de Halfwegeslag, in

duindoorn / vlierstruweel circa 5 ha. stuifzand en stuifplekken circa 20 ha. open duin met Duinriet, Zandzegge en Helm. Volgens het beheersplan wordt een beperkte verstuing toegelaten. Het terrein is erg geaccidenteerd. Vanaf de Langevelderberg (27 m + NAP) loopt het terrein glooiend af naar de Langevelderslag en de Halfwegeslag. Paden komen in het terrein niet meer voor. De oude voerbanen zijn thans geheel dichtgegroeid. De Rozendel is nauwelijks meer begaanbaar.

Broedvogels van Gijs Kokkieshoek: 1994 t/m 1998

Soort	94	95	96	97	98
Fazant	-	-	1	1	-
Holenduif	1	-	-	-	-
Houtduif	7	6	10	8	3
Zomertortel	2	2	3	3	2
Koekoek	1	1	1	1	1
Boomleeuwerik	-	-	1	1	3
Boompieper	-	-	-	1	2
Graspieper	-	2	2	3	5
Winterkoning	3	3	2	3	1
Heggenmus	23	17	24	23	22

Fitis

het oosten door het rijwielpad, in het zuiden door de Langevelderslag en in het westen door de Houtweg.

Het terrein heeft een oppervlakte van circa 47 ha. waarvan: circa 7 ha. duinberkenbos circa 15 ha.